

Y

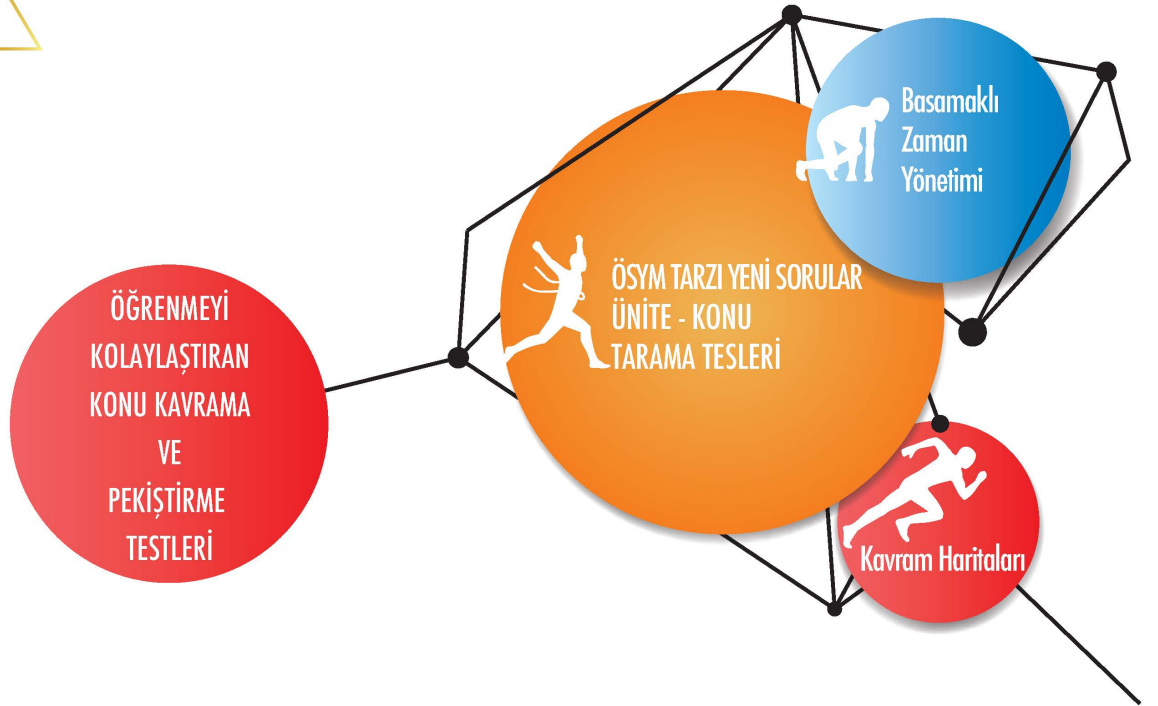
K

S

COĞRAFYA SORU BANKASI

- Tarık TUNA
- Demir DOĞAN

Hız Renk Uzaktan Eğitim
ile Başarına Renk Kat

BU KİTAPTA NELER VAR?

1

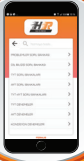

www.lisedestek.com adresinden Hız ve Renk Soru bankaları ile Denemelerinin Örnek PDF'lerine, Akıllı tahta uygulamalarına ve diğer içeriklerine ulaşabilirsiniz.

You
Tube

Hız ve Renk Uzaktan Eğitim Kanalı'nda konu anlatımı ve daha fazlasını bulacaksınız.

2

Hız ve Renk uygulamasından ya da Hız ve Renk yayınları web sayfasından soru çözüm videolarını Hız ve Renk yazarlarından dinleyebilirsiniz.

3

Konu Kavram, Konu Pekiştirme, ÖSYM Tarzı ve Hızlı Taramalardan oluşan toplam **112 TEST, 1262 SORU** başarınıza renk katacak.

4

Konu özetli, pratik kavram haritaları ile bilgilerinizi canlı tutabilirsiniz.

5

**ÜNİVERSİTE HAZIRLIK
COĞRAFYA
SORU BANKASI**

ISBN

978-605-7530-88-2
0706 - 1 - 21

Genel Yayın Koordinatörü

Harun DERİN

Yazar

Tarık TUNA
Demir DOĞAN

Editör

Nuri SOYUDURU

Dizgi

HIZ VE RENK Dizgi Birimi

İLETİŞİM

HIZ VE RENK YAYINLARI
Ostim Mahallesi 1207. Sokak No:3/C-D
Ostim/Ankara
Tel: 0312 395 13 36

Copyright © Bu kitabın her hakkı saklıdır.

Hangi amaçla olursa olsun,
bu kitabın tamamının ya da bir kısmının,
kitabı yayımlayan yayınevinin önceden
izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi
ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltıl-
ması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Sunuş

DEĞERLİ ÜNİVERSİTE ADAYLARI,

Üniversiteye giriş sınavları uzun, yorucu ve sabır isteyen bir yolculuktur. HIZ VE RENK YAYINCILIK olarak bu uzun yolculukta sizlerin destekçisi ve rehberi olmayı bir görev bilmekteyiz. Bu anlayışla hazırladığımız soru bankalarımızla üniversite sınavlarına hazırlık aşamasında başarınızı daha yukarılara taşımak ve istediğiniz üniversitelere sizleri ulaştırabilmek temel hedefimizdir.

HIZ VE RENK soru bankaları konu kavratma, pekiştirme ve ÖSYM soru tiplerine adapte olabilme anlayışı ile oluşturulmuştur. Ayrıca “Basamaklı Zaman Yönetimi”ne göre kurgulanan testler zaman yönetimi konusunda da sizlere önemli bir kazanım sağlayacaktır. Kitabın sonunda, sorularda kullanılan kavramları içeren bir sözlüğe ve kavram haritalarına yer verilmiştir.

Kitabımızdaki “**MAVİ TESTLER**”, ilgili konunun en üst düzeyde kavranmasını amaçlamaktadır. Her ünitenin başında bulunan bu testleri dikkatle çözmeniz ve bu testlerde kaçırdığınız sorulardan hareketle eksiklerinizi tespit ederek konu tekrarı yapmanız, konuyu daha iyi kavramanızı sağlayacaktır.

“**KIRMIZI TESTLER**”, konunun pekiştirilmesinde ve öğrenilenlerin kalıcı olmasında önemli rol üstlenmektedir. Bu testler sayesinde bilgileriniz daha da sağlamlaşacaktır.

“**TURUNCU TESTLER**”, ÖSYM sorularına uyum sağlamanızda size rehber olacak testlerdir. Üniversite sınav soruları paralelinde, özgün sorulardan oluşan bu testler ile sınav sorularını daha kolay analiz edebileceğiniz ve üniversite sınavlarına gerçek anlamda hazır olacaksınız.

“**HIZLI TARAMA TESTLERİ**”, önceki ünite ve konuları kapsayan sorulardan oluşan testlerdir. Bu testler ünitenin/konunun unutulmasını önlemek amacıyla oluşturulmuş testlerdir. Bu testlerde yanlış cevapladığınız soruların konularını tekrar etmenizi öneririz.

Titiz bir çalışmanın ürünü olan COĞRAFYA SORU BANKAMIZ, MEB’in müfredat programıyla ve ÖSYM’nin soru tarzlarıyla bire bir uyumludur. Kitabın hazırlanmasında büyük emekleri geçen yazarımız Sayın Tarık TUNA (@cografyaburada) ve Demir DOĞAN’a (@demirhoca); editörümüz Nuri SOYUDURU’ya; dizgi ve tasarım uzmanımız Raşit SAVAŞ’a teşekkür ederiz.

Başarılarınıza renk ve hız katabilmek dileğiyle...

HIZ VE RENK YAYINLARI

İçindekiler

A. DOĞAL SİSTEMLER

1. ÜNİTE: Matematik Coğrafya

Konu Kavram Haritası	5
İnsan ve Coğrafya	7
Konu Kavram Haritası	13
Dünya'nın Şekli ve Hareketleri	15
Konu Kavram Haritası	25
Koordinat Sistemi ve Konum	29
Konu Kavram Haritası	37
Harita Bilgisi ve Ölçekler.....	39
Konu Kavram Haritası	47
Haritalarda Yer Şekillerinin Gösterilme Yöntemleri	49

2. ÜNİTE: İklim Bilgisi

Konu Kavram Haritası	57
İklim - Sıcaklık	59
Konu Kavram Haritası	69
İklim - Basınç ve Rüzgârlar.....	71
Konu Kavram Haritası	79
İklim - Nem ve Yağış	81
Konu Kavram Haritası	91
Türkiye İklimi.....	93
Konu Kavram Haritası	105
Dünyanın İklim Zenginliği	109

3. ÜNİTE: Bitki-Su-Toprak

Konu Kavram Haritası	119
Doğal Unsurların Göstergesi: Bitkiler	123
Yeryüzündeki Su Varlığı.....	129
Yer Altı Suları, Göller.....	135
Toprak Oluşumu ve Çeşitleri	143

4. ÜNİTE: Yerin Şekillenmesi

Konu Kavram Haritası	149
Topoğrafya, Kayaçlar, Jeolojik Zamanlar ve Levha Tektoniği	151
İç Kuvvetler.....	157
Konu Kavram Haritası	165
Dış Kuvvetler - Akarsular.....	167
Konu Kavram Haritası	173
Dış Kuvvetler - Karma	181
Türkiye'de Yer Şekillerinin Genel Özellikleri.....	189
HIZLI TARAMA TESTİ 1.....	195

B. BEŞERİ SİSTEMLER

5. ÜNİTE: Beşerî Coğrafya

Konu Kavram Haritası	197
Ekonomik Faaliyetler ve Göçler.....	199
Konu Kavram Haritası	207
Nüfusun Gelişimi, Dağılışı ve Nitelikleri, Göçlerin Nedenleri ve Sonuçları	211
Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme.....	225
HIZLI TARAMA TESTİ 2.....	239

C. KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER

6. ÜNİTE: Bölgeler ve Ülkeler

Konu Kavram Haritası	241
Bölge ve Çevre	243
Konu Kavram Haritası	253
Küresel Ulaşım Hatları.....	255
HIZLI TARAMA TESTİ 3.....	265

D. ÇEVRE VE TOPLUM

7. ÜNİTE: İnsan ve Çevre

Konu Kavram Haritası	267
Doğal Afetler ve Çevre	269
HIZLI TARAMA TESTİ 4.....	279
Cevap Anahtarı	281

NOTLARIM

A series of horizontal dotted lines for writing notes, spanning the width of the page.

COĞRAFYA:

Coğrafya: İnsan ve mekân arasındaki karşılıklı ilişkiyi inceleyen bilim dalıdır.

- ✓ İnsan mekânı etkiler, mekân da insanı etkiler. Yani insan ile mekân arasında karşılıklı etkileşim vardır.
- ✓ İnsan yollar, tüneller, barajlar yaparak mekânı etkiler.
- ✓ Kurak ve yarı kurak bölgelerde kerpiç evler, ormanlık bölgelerde ise ahşap evlerin bulunması insanın mekândan (doğal ortamdan) etkilendiğinin kanıtıdır.

DOĞA VE İNSAN ETKİLEŞİMİ

Dağ, taş, ağaç, toprak, yağmur gibi oluşumlarında insanın herhangi bir etkisinin bulunmadığı varlık, nesne ve olayların tümüne **doğal unsur** denir.

Tahta, sıra, okul, yol, köprü gibi oluşumlarında insanın etkisinin söz konusu olduğu varlık, nesne ve olaylara **beşeri unsur** denir.

DOĞAL ORTAMIN DÖRT UNSURU

- 1. ATMOSFER (HAVA KÜRE)**
Atmosfer Dünya'yı çevreleyen hava tabakasıdır. Çeşitli moleküllerden oluşan atmosferdeki gazlar insan yaşamını mümkün kılar.
- 2. LİTOSFER (TAŞ KÜRE)**
Dünya'nın katı olan dış yüzeyi litosferi oluşturur. Farklı bileşimdeki kayalar ve minerallerden oluşan litosferin canlı yaşamın da önemli etkisi vardır.
- 3. HİDROSFER (SU KÜRE)**
Okyanuslar, göller, akarsular ve yer altı suları hidroseri oluşturur ve bunlar coğrafyanın ilgi alanına girer.
- 4. BİYOSFER (CANLILAR KÜRESİ)**
Atmosfer, hidroser ve litosfer gibi doğal ortamda bulunan tüm canlılar biyosferi oluşturur. Bitkiler, hayvanlar, insanlar ve mikroorganizmalar bu ortamdaki canlılardır.

Biyocoğrafya: İnsan, hayvan ve bitkilerin oluşum gelişim ve dağılımını inceler. Kendi içinde ikiye ayrılır. Hayvanları inceleyen bölümü **zoocoğrafya**, bitkileri inceleyen bölümü ise **fitocoğrafya**dır.

NOT

Doğal ortam atmosfer, litosfer, hidroser ve biyosfer olarak dört temel unsurdan oluşur. Doğal unsurlar birbirleriyle sürekli bir etkileşim halinde dir.

COĞRAFYANIN BÖLÜMLERİ

Coğrafya bilimi ilgi alanına giren konuları araştırarak inceler, incelerken de çeşitli bilimlerden faydalanır.

Coğrafya fiziki ve beşeri coğrafya olarak iki bölüme ayrılır:

İnsan faaliyetleri **beşeri** coğrafyanın ilgi alanına girerken, insan faaliyetleri ile ilgisi olmayan konular **fiziki** coğrafyanın konularındır.

COĞRAFYA**Fiziki Coğrafya**

- Jeomorfoloji
- Klimatoloji
- Hidrografiya
- Biyocoğrafya
- Toprak Coğrafyası
- Doğal Afetler Coğrafyası
- Kartografiya

Beşeri ve Ekonomik Coğrafya

- Nüfus Coğrafyası
- Yerleşme Coğrafyası
- Kültürel Coğrafya
- Siyasi Coğrafya
- Tarihi Coğrafya
- Tarım Coğrafyası
- Sanayi Coğrafyası
- Ulaşım Coğrafyası
- Enerji Coğrafyası
- Ticaret Coğrafyası
- Turizm Coğrafyası
- Sağlık Coğrafyası

Jeomorfoloji (yer şekilleri) biliminin alt dalları jeoloji, jeofizik, toprak bilimi, taş bilimi **Hidrografiya** (sular) biliminin alt dalları; hidroloji, akarsu bilimi, okyanus bilimi, göl bilimi **Klimatoloji** (iklim) biliminin alt dalları; fizik ve meteoroloji **Biyocoğrafya** (canlılar) biliminin alt dalları; biyoloji, botanik, zooloji, tıp

COĞRAFYAYA YARDIMCI BİLİMLER

Astronomi (gökbilim), **meteoroloji** (hava olayları), **Jeoloji** (yer bilimi), **pedoloji** (toprak bilimi), **Hidroloji** (sular bilimi), **Kartografiya** (harita bilimi), **Demografi** (insan bilimi), **Litoloji** (taş bilimi), **Oseonoğrafya** (okyanus bilimi), **Limnoloji** (göl bilimi), **botanik** (bitki bilimi), **zooloji** (hayvan bilimi), **Klimatoloji** (iklim bilimi), **Demografi** (nüfus bilimi), **Jeomorfoloji** (yer şekilleri bilimi)

COĞRAFYANIN İLKELERİ

1. Neden - sonuç ilkesi:

Coğrafi olayların oluşum nedenlerini araştırır. Olayların neden ve sonuçları üzerinde durur.

Örnek: *Doğu Anadolu Bölgesi'nde ortalama yükselti fazla olduğu için kar yağışlı gün sayısı fazladır.*

2. Dağılım ilkesi:

Coğrafi olayların yeryüzündeki dağılımlarını inceler.

Örnek: *Türkiye'de fındık tarımının yüzde yirmisi Marmara Bölgesi'nde yapılır.*

3. Karşılıklı ilgi (bağlantı) ilkesi:

Coğrafi olayların birbirleriyle karşılıklı ilişkilerini araştırır.

Örnek: *Yağış miktarı ile orman alanları arasındaki ilişki gibi.*

TARİHSEL SÜREÇTE COĞRAFYA BİLİMİNİN GELİŞİMİ

İLK ÇAĞ'DA COĞRAFYA

- İlk Çağ'da coğrafya basit gözlemler ve bu gözlemlerden elde edilen bilgilerden faydalanılarak hazırlanmış **basit harita çizim** denemeleriyle başlamıştır.
- Bu dönemde coğrafya genellikle bilinen dünyanın haritasının yapımı ve bu dünyadaki yerlerin ve bölgelerin tarihiyle birlikte ayrıntılı **tasvir** edilme şekline gelişmiştir.
- Bu dönemde **coğrafyanın gelişiminde** Herodot (Herodot), Platon (Platon), Aristo (Aristo), Eratosthenes (Eratosthen), Strabon (Strabon) ve Batlamyus (Batlamyus) gibi düşünürler önemli rol oynamıştır
- **Strabon**, Geographika (Antik Anadolu Coğrafyası) adı verilen çalışmasında Büyük oranda bilinen dünyanın ansiklopedik tasvirini yapmıştır.
- Coğrafya sözcüğünü tarihte ilk kez MÖ III. yüzyıl başlarında kullanan **Eratosthenes**, Dünya'nın çevresini gerçek değerine çok yakın bir şekilde hesaplamıştır.

ORTA ÇAĞ'DA COĞRAFYA

- Batı Dünyasında bu dönemde **kilisenin baskısı** sonucu coğrafya bilimi gerilemiştir.
- Orta Çağ'da coğrafya biliminin gelişmesinde Müslüman coğrafyacıların katkıları büyük olmuştur.
- Müslüman coğrafyacılar namaz ve oruç gibi **ibadetler için** ayın ve güneşin hareketlerini gözlemlemişler ve astronomide ilerlemişlerdir.
- Mesudi, Biruni, İdrisi, İbni Batuta, İbni Haldun ve Ulug Bey Orta Çağ'a damgasını vuran ünlü Müslüman coğrafyacılar arasındadır.
- **İbni Haldun**, çevresel faktörlerin insan toplulukları üzerindeki etkilerini incelemiş, **Biruni** ise Dünya'nın çevresel uzunluğunu, yarıçapını ve 1 meridyen yayının uzunluğunu hesaplamıştır.

YENİÇAĞ'DA COĞRAFYA

- Avrupa'da **Rönesans** hareketleriyle birlikte bilimsel çalışmalar gelişmiştir.
- Bu dönemde **coğrafi keşifler** ve denizcilikteki gelişmeler yeni yerlerin keşfedilmesini ve coğrafyanın gelişmesine neden olmuştur.
- Kristof Kolomb'un (Kristof Kolomb) 1492'de Amerika kıtasını keşfetmesi ve Portekizli gemici Bartolomeu Dias'ın (Bartelimi Diyaz) Ümit Burnu'nun bulunması (1488), Vasko da Gama'nın (Vaska dö Gama) buradan dolaşarak Hint Okyanusu ve Hindistan'a ulaşması (1498) coğrafya alanındaki önemli gelişmelerdir.
- Yeni Çağ'da Osmanlı Devleti sınırları içerisinde Piri Reis, Kâtip Çelebi ve Evliya Çelebi'nin yapmış oldukları **seyahatler** ve ortaya koydukları eserler de coğrafyanın gelişimine büyük katkı sağlamıştır.

YAKIN ÇAĞ'DA COĞRAFYA

- Bu dönemde fiziki ve beşeri coğrafyanın gelişmesinde ve bilimsel kimlik kazanmasında özellikle Alexander **Von Humboldt** (Aleksandır Van Humbolt) (1769-1859), Carl Ritter (Carl Ritter) (1779-1859) ve Frederic Ratzel (Firederik Ratzel) (1844-1904) çok önemli bir yere sahiptir.
- Fiziki coğrafyanın kurucusu olan **Humboldt**, coğrafyaya gezi gözlem metodunun yanı sıra bilimsel araştırma metodlarını kazandırmıştır.
- Beşeri coğrafyanın kurucusu sayılan **Ritter**, insan ve doğa arasındaki ilişkiye dikkat çekmiş ve coğrafyanın bu ilişkiyi konu edinmesini savunmuştur.
- Ratzel ise beşeri coğrafya konularını veriler kullanarak açıklamaya çalışmıştır.
- Coğrafyanın bir bilim olarak üniversitelerdeki yerini aldığı ve kurumsallaşarak büyük bir ilerleme kaydettiği bu dönem aynı zamanda modern coğrafya dönemi olarak adlandırılır.
- Alman coğrafyacı Alexander Von Humboldt, modern doğal (fiziki) coğrafyanın kurucusu olarak bilinir. Araştırmalarını **Cosmos** adlı eserde toplamıştır. Humboldt gözlem metodunu uygulamaya koyarak araştırma gezi-lerine önem vermiştir.

Neden Coğrafya Öğrenmeliyiz?

- Doğal sistemlerin oluşum ve gelişim süreçlerini anlayabilmek
- Coğrafi süreçlerin geçmişteki durumundan hareketle insanların yaşam tarzlarının zaman içindeki değişimini anlayabilmek,
- Coğrafi olaylara ilişkin olarak "nerede, nasıl ve niçin?" gibi sorular sorarak yaşanan yer, bölge ve ülkenin ve tüm dünyaya ilişkin zihin haritasını oluşturmak,
- Dünyadaki sınırlı doğal kaynakların kullanımına ve korunmasına yönelik planlamalar konusunda akılcı karar verebilme yeteneğine sahip olmak,
- Giderek küreselleşen dünyada karşılıklı bağımlılığı anlayabilmek ve dünya vatandaşı olabilmek için coğrafya öğrenmeliyiz.

1. Coğrafya biliminin önemi ve günlük yaşamdaki yeri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Doğal ve beşerî süreçlerin kendi içindeki işleyişleri ile birbirlerini nasıl etkilediklerini anlayabilmek için coğrafya öğrenmek gerekir.
- B) Doğal sistemlerin oluşum ve gelişim süreçlerini anlayabilmek coğrafya biliminden faydalanırız.
- C) Giderek küreselleşen dünyada karşılıklı bağımlılığı anlayabilmek ve dünya vatandaşı olabilmek için coğrafya öğrenmek gerekir.
- D) Yerel ve küresel ölçekte coğrafi olay ve olguların mekânsal dağılımını tanıyabilmek için coğrafya biliminden faydalanırız.
- E) Fiziksel çevre ile toplum arasındaki ilişkileri ilgilendiren konularda karar verebilmek için coğrafya bilmeye gerek yoktur.

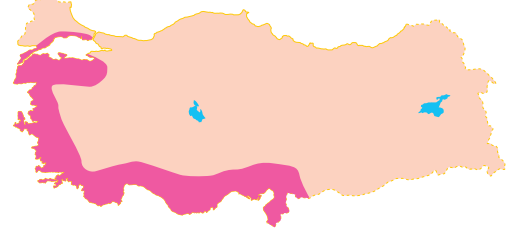
2.

		Neden-sellik	İlgi - bağlantı	Dağılışı
I	İklim şartlarından dolayı kutuplarda yaşam azdır.	✓		
II	Su kaynakları ile yerleşmelerin dağılışı arasında bir ilişki vardır.		✓	
III	Çöllerde nem oranı az olduğu için günlük sıcaklık farkı çoktur.			✓
IV	Dünyada pirinç tarımının büyük kısmı Güney ve Doğu Asya ülkelerinde yapılır.			✓
V	Dünya nüfusunun büyük kısmı orta kuşakta toplanmıştır.			✓

Yukarıdaki tabloda coğrafyanın ilkeleri ile ilgili verilen ifadelerden hangisinde yanlış eşleştirme yapılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. Aşağıdaki Türkiye haritasında ülkemizde Akdeniz ikliminin görüldüğü ve zeytin tarımının yapıldığı yerler gösterilmiştir.

Bu haritada coğrafyanın hangi özelliğinden yararlanılmıştır?

- A) Dağılışı
- B) Sebep - sonuç
- C) Nedensellik
- D) İstatistik
- E) Etkileşim

4. Aşağıda verilenlerden hangisi beşerî coğrafyanın alt dallarından biri değildir?

- A) Turizm coğrafyası
- B) Tarım coğrafyası
- C) Klimatoloji
- D) Ulaşım coğrafyası
- E) Enerji coğrafyası

5. Coğrafyanın alt dalları ve ilgi alanları ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Klimatoloji, iklim olaylarını inceler ve fiziki coğrafyanın alt dalıdır.
- B) Nüfus dağılışını beşerî coğrafya inceler.
- C) Jeoloji, hava durumunu inceler ve fiziki coğrafyanın alt dalıdır.
- D) Biyocoğrafya, canlıların yeryüzünde dağılışını inceler ve fiziki coğrafyanın alt dalıdır.
- E) Barajları, enerji coğrafyası inceler ve beşerî coğrafyanın alt dalıdır.

6. I. Coğrafya bilgisi sel, deprem, erozyon gibi felakete karşı tedbir alabilmeyi ve bilinçli hareket etmeyi öğretir.
II. Coğrafi kültüre sahip bir ülke, meydana gelen bir depremden aldığı önlemlerle daha az etkilenir.
III. Madenler, su kaynakları, turistik yerler, iklimler gibi birçok bilgiyi coğrafi haritadan okuyarak öğrenebiliriz.

Coğrafi bilgi ve bu bilginin etkileri ile ilgili verilen yukarıdaki bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

7. Deprem ve volkanizma gibi doğal afetler fiziki coğrafyanın ilgi alanına girer.

Buna göre fiziki coğrafyaya yardımcı olan bilim dallarından hangisi deprem ve volkanizma gibi doğal afetleri inceler?

- A) Jeoloji B) Pedoloji C) Litoloji
D) Hidroloji E) Klimatoloji

8. Doğal koşulların birçok insan faaliyetine etkisi vardır.

Aşağıda verilen insan faaliyetlerinden hangisinde doğal koşulların etkisi yoktur?

- A) Çiçekli bitkilerin olduğu bölgelerde arıcılık faaliyetleri yapılırken bozkır bölgelerinde küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinin yapılması
B) Büyükşehirler çevresinde büyükbaş besi hayvancılığı faaliyetlerinin yaygın olarak yapılması
C) Orman bölgelerinde mesken yapmak için ahşap malzeme yaygın olarak kullanılırken volkanik yörelerde taşların daha çok kullanılması
D) İç Anadolu'da küçükbaş hayvancılık yapılırken Erzurum-Kars yöresinde büyükbaş hayvancılığın ön plana çıkması
E) Akdeniz iklim şartlarında seracılık yapılırken karasal iklim bölgelerinde kuru tarım yapılması

9. Coğrafya öğretmeni sınıfta öğrencilerine, "Muhteşem dörtlü denilen doğal çevrede yaşıyoruz ama bu doğal ortama insan çok zarar verdi. Bu konuda neler yapılabilir?" sorusunu sormuştur. Bazı öğrencilerin verdikleri cevaplar şöyledir:

Ayşe: İnsanlar atmosfere zarar vermeden de üretim yapabilirler, fabrika bacalarına takacakları filtreler kirlenmeyi önemli oranda engelleyebilir.

Serap: İnsanlar tarımsal üretimlerini litosfer üzerinde yapıyorlar ama toprağa kimyasalları atmadan da üretim yapabilirler.

Filiz: Bitkiler ve hayvanlar olmadan yaşam çok zor. Bu nedenle ormanları korumamız lazım, av yasağına uymalı ve yaban hayatını korumalıyız.

Aslı: Hidrosfer, yaşam için çok önemli. Fabrikalardan bırakılan atık sular hidrosferi çok kirletiyor. Bu nedenle fabrikalar suyu arıtarak çevreye bırakmalıdır.

Merve: Ormanların kesilmesi biyosfere zarar vermez, sadece orman yangınlarını önlemeliyiz.

Öğrencilerden hangisinin verdiği cevap doğru değildir?

- A) Ayşe B) Serap C) Filiz
D) Aslı E) Merve

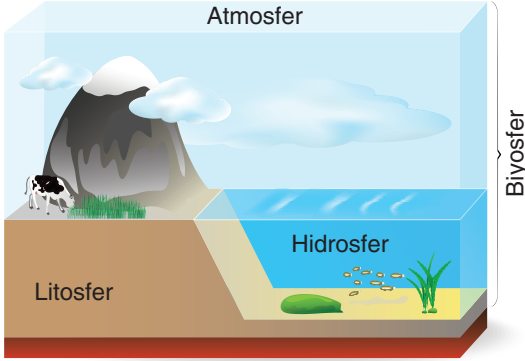
10. İnsan ve doğa arasında karşılıklı etkileşim vardır. İnsanın doğaya etkisi olduğu gibi doğanın da insan üzerinde büyük etkisi vardır.

Aşağıdakilerden hangisi doğanın insana olan etkileri arasında gösterilemez?

- A) Sibirya'da Ren geyiği yetiştirilirken Avustralya'da koyun yetiştirilmesi
B) Denizli - Sarayköy'de jeotermal enerji üretilirken Elbistan'da termik enerji elde edilmesi
C) Şehirleşmenin fazla olduğu alanlarda tarım alanlarına fabrikaların ve konutların yapılması
D) İç Anadolu Bölgesi'nde tahıl tarımı yaygın olarak yapılırken Karadeniz'de çay ve fındık tarımı yapılması
E) Tarımda sulama ihtiyacının en fazla olduğu bölgelerden birisinin Güneydoğu Anadolu Bölgesi olması

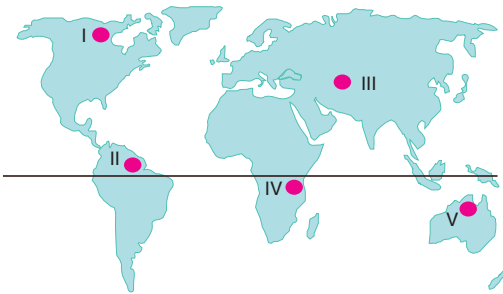
1. Aşağıdaki görselde dört temel ortam gösterilmiştir.

Dört temel ortam ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Hidrosferden buharlaşan su atmosfere karışır.
B) Biyosferdeki unsurlardan biri olan bitkiler atmosferden etkilenir ama litosferden etkilenmez.
C) Deprem olayları litosferde gerçekleşir.
D) Suda yaşayan balıklar biyosferdeki unsurlardan biridir.
E) Hidrosferdeki suların bir kısmı yer altına sızarak litosferde depolanır.

2. Doğal koşullar insan yaşantısı üzerinde etkilidir.

Yukarıdaki dünya haritasında gösterilen alanlardan hangisinde yıl içinde giysi değiştirme ihtiyacı daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. - İstanbul'da boğaz sularının altından Marmaray Projesi ile tüp geçitten ulaşımın sağlanması
- Küresel ısınma nedeniyle buzulların giderek erimesi
- Hollanda kıyılarının yüksek setlerle çevrilmesi ve denizin doldurulmasıyla önemli oranda toprak kazanılması

Bu olayların ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünyada gerçekleşen olayların tamamında insan etkisi vardır.
B) İnsanların doğayı etkileme gücü giderek azalmaktadır.
C) İnsanların doğal çevreye büyük etkisi vardır.
D) Doğa insanları büyük ölçüde etkiler.
E) Dünyada gerçekleşen olayların çoğu insan faaliyetlerinden bağımsızdır.

- 4.

		İnsanın etkisi	Doğanın etkisi	Karşılıklı etkileşim
I	Ordu'da denizin doldurulmasıyla hava alanının yapılması	✓		
II	Tarımsal sulama nedeniyle sulak alanların kuruması	✓		
III	Küresel ısınma nedeniyle deniz seviyesinin yükselmesi ve kıyıların su altında kalması			✓
IV	Balığın Alaska'da yaşayanların temel besin kaynağı olması		✓	
V	İzlanda'da hava alanlarının termal sular ile ısıtılması			✓

Doğanın insan üzerindeki etkisi, insanın doğa üzerindeki etkisi ve karşılıklı etkileşim ile ilgili yukarıda yapılan eşleştirmelerden hangisi doğru değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Coğrafya öğretmeni Hatice Hanım 9. sınıflarda coğrafya dersine başlarken öğrencilerine, "Coğrafya nedir ve insan hayatına etkileri nelerdir?" diye sormuştur. Hatice Hanım'ın aldığı cevaplar şöyledir:

Betül: Coğrafya, insan ve doğa arasındaki etkileşimi inceleyen bilim dalıdır.

Merve: Coğrafya, yeryüzündeki doğa olaylarını ve insan faaliyetlerini incelerken bunlar arasında ilişki kurar. Böylece olayları bir bütün olarak kavramamızı sağlar.

Faruk: Bir şehrin gelişmesi üzerinde etkili olan doğal kaynaklar, yüzey şekilleri, iklim, ulaşım, sanayi, nüfus vb. doğal ve beşerî faktörleri bir bütün olarak ortaya koyar.

Selma: Herhangi bir bölgede yapılacak yatırımların belirlenmesi, yerleşme alanlarının oluşturulması, ulaşım ağlarının kurulması aşamalarında coğrafi çalışmalara ihtiyaç vardır.

Kemal: Geleceğe yönelik planlamalarda, coğrafya biliminin verilerinden ve çalışma yönteminden faydalanmaya gerek yoktur.

Öğrencilerden hangisinin verdiği cevap doğru değildir?

- A) Betül B) Merve C) Faruk
D) Selma E) Kemal

6. I. Barajların yer seçiminde
II. Kurulacak büyük bir alışveriş merkezinin yer seçiminde
III. Deprem bölgelerinde yapılacak konutların yapı malzemesinin seçiminde

Coğrafya bilimi yukarıda verilen olayların hangilerinde görüş bildirir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

7. Coğrafyanın kullandığı üç temel prensip vardır. Bunlar; dağılıp, ilgi ve bağlantı ile nedenselliklerdir. Coğrafyacı araştırmalarını bu üç temel prensibe göre yapar.

Buna göre coğrafyanın ilkeleri ile ilgili aşağıda verilen eşleştirmelerden hangisi doğru değildir?

- A) Türkiye'de tarım alanlarının dağılıpı ile alüvyal ovaların dağılıpı benzer alanlardır. (İlgi ve bağlantı prensibi)
B) İç bölgelerde kış sıcaklıkları çok düştüğü için turuncğiller tarımı yapılamaz. (Nedensellik prensibi)
C) Ülkemizde fındık tarımının büyük kısmı Karadeniz Bölgesi'nde yapılır. (Dağılıp prensibi)
D) Erzurum - Kars yöresinde yazlar yağışlı olduğu için büyükbaş mera hayvancılığı yapılır. (Nedensellik prensibi)
E) Atmosferdeki gazların büyük kısmı troposferde toplanmıştır. (İlgi ve bağlantı prensibi)

8. I. Geçmiş dönemde yazılan eserlerin tercümelere,
II. Haritacılık çalışmaları,
III. Dünyayı gezen seyyahların yazdığı seyahatname türünde eserler

Yukarıdakilerden hangileri Osmanlı kökenli coğrafi eserlerdendir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

9. I. Madenlerin çıkarılması, işlenmesi, ulaşım ve pazarlama koşulları gibi konularla ilgilenir.
II. Yer şekillerinin oluşumunu konu edinir.
III. Yeryüzündeki iklim bölgelerini ve özelliklerini açıklar.
IV. Akarsular, göller ve yer altı suları ile ilgili araştırmalar yapar.

Numaralanmış açıklamalarda aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bilgi verilmemiştir?

- A) Klimatoloji
B) Biyocoğrafya
C) Jeomorfoloji
D) Hidroloji
E) Sanayi coğrafyası

1. I. Yaz yağışlarının olduğu bölgelerde pamuk tarımı yapılamaz.
- II. Engebenin fazla olduğu arazilerde akarsuların enerji potansiyeli fazladır.
- III. İngiltere bir ada ülkesidir.
- IV. Marmara Bölgesi'nde ortalama yükselti azdır.

Yukarıda verilen coğrafi özelliklerden hangileri neden - sonuç ilişkisiyle açıklanamaz?

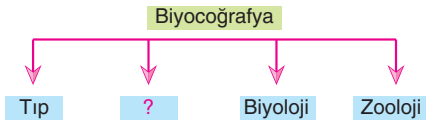
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Akarsular
- II. Göller
- III. Yer altı suları
- IV. Denizler
- V. Atmosfer

Yukarıda verilen doğal unsurlardan hangileri su küre içinde yer almaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız V
D) I ve IV E) II ve V

3. Tabloda coğrafyanın bölümlerinden birinin yardımcı bilim dalları gösterilmiştir.

Buna göre soru işareti ile gösterilen yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Botanik B) Fizik C) Kimya
D) Litoloji E) Jeoloji

4. Coğrafyanın alt dalları ve yardımcı bilim dallarının ilgi alanlarıyla eşleştirilmesi aşağıdakilerden hangisinde yanlış verilmiştir?

- A) Jeoloji – Yer bilimi
B) Jeomorfoloji – Yer şekilleri bilimi
C) Oseanoğrafya – Okyanus bilimi
D) Zooloji – Hayvan bilimi
E) Klimatoloji – Deprem bilimi

5. Coğrafya öğretmeni Feride Hanım, sınıfındaki öğrencileri gruplara ayırmış ve onlardan yaşadıkları bölgede fiziki, beşerî ve ekonomik faaliyetleri araştırmalarını istemiştir.

Güler grubu, bölgelerindeki hâkim rüzgâr yönünü,

Arslan grubu, yaşadıkları bölgedeki sıcaklık ve yağış koşulları ile bu koşulların mera hayvancılığına etkilerini,

Özçelik grubu, buldukları bölgede denize girme süresinin uzunluğunu rapor hâline getirerek sınıfa sunmuştur.

Bu grupların çalışma konularına bakıldığında aşağıda verilen coğrafyanın alt dallarından hangisiyle ilgili bir rapor çalışması yapılmadığı söylenebilir?

- A) Enerji coğrafyası B) Tarım coğrafyası
C) İklim coğrafyası D) Bitki coğrafyası
E) Turizm coğrafyası

6. I. Atmosferde yaşayan canlılar daha çok atmosferin alt tabakalarında yaşam alanı bulur.
- II. Suda çeşitli bitki ve hayvan türleri yaşar.
- III. Litosferde canlı yaşamı yoktur.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

7. I. Piri Reis → Cumhuriyet Dönemi
II. Strabon → İlk Çağ
III. İbn-i Sina ve Biruni → Orta Çağ
IV. Alexander von Humboldt → Yakın Çağ
V. Sırrı Erinç → Osmanlı Dönemi

Yukarıdakilerden hangilerinin yeri değiştirildiğinde coğrafyaya katkıda bulunan bilim insanlarının yaşadıkları dönem doğru eşleştirilmiş olur?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve V
D) II ve III E) III ve IV

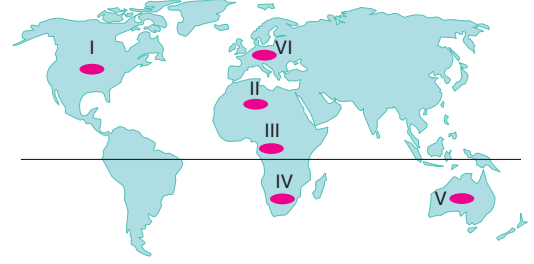
8. Hidroloji (sular bilimi), göl bilimi (limnoloji), okyanus bilimi (oseonografya) ve yer altı suları bilimi (hidrojeoloji) aşağıda verilen bilim dallarından hangisinin alt bilim dalıdır?

- A) Jeomorfoloji B) Hidrografya
C) Klimatoloji D) Biyocoğrafya
E) Meteoroloji

9. Coğrafyaya katkıda bulunan bilim insanları ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Alexander Von Humboldt fiziki coğrafyanın kurucusudur.
B) İbni Sina beşerî coğrafyanın kurucusu kabul edilir.
C) Herodot ve Aristo ilkçağ coğrafyacıları arasında yer alır.
D) Kristof Kolomb Yeni Çağ'da Coğrafi Keşifler'e katılarak coğrafyanın gelişimine katkıda bulunmuştur.
E) Orta Çağ'da yaşayan Biruni astronomi alanındaki çalışmaları ile coğrafya bilimine katkıda bulunmuştur.

10. İklim şartları nüfus dağılımını etkileyen en önemli faktördür.

Buna göre dünya haritası üzerinde gösterilen yerlerden hangilerinde doğal koşullar insan yaşamı için daha elverişlidir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve VI
D) II ve V E) III ve IV

11. Aşağıdakilerden hangisi fiziki coğrafyanın konularından biri değildir?

- A) Fosil yakıtların dünya ticaretindeki yeri
B) Akarsuların oluşturduğu yer şekilleri
C) Göllerin oluşumu ve türleri
D) Depremlerin türleri ve etki alanları
E) Dünya'nın şekli ve boyutları

12. Atmosfer, hidrosfer, biyosfer ve litosferden oluşan dört doğal ortamdan çeşitli şekillerde faydalanırız.

- I. Güneşlenme süresinin fazla olduğu alanlara güneş santrallerinin kurulması,
II. Akarsuların üzerine barajların yapılması,
III. Ormanların çok olduğu bölgelerde kereste fabrikalarının kurulması,
IV. Çimento fabrikalarının yaygın olarak bulunması,
V. Kuzey Anadolu'nun kırsal alanında ahşap evlerin bulunması

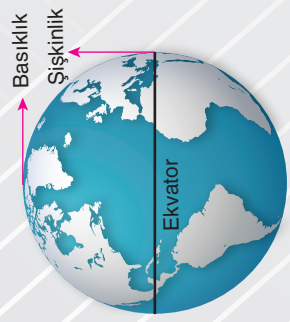
Yukarıda verilen insan faaliyetlerinin hangilerinde biyosferden faydalanılmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız V
D) II ve IV E) III ve V

DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ

DÜNYA'NIN ŞEKLİ

Dünya ekvatorдан şişkin ve kutuplardan basık **geoit** şekle sahiptir.

Yer'in Şekli

Dünya geoit şekle sahip olduğu için;

- Ekvator çevresi kutup çevresinden fazladır.
- Ekvator yarıçapı kutup yarıçapından fazladır.
- Yerçekimi kutuplarda daha fazladır (yerin merkezine yakını olduğu için).

Dünya tam dairesel şekle sahip olsaydı bu durumlar olmazdı.

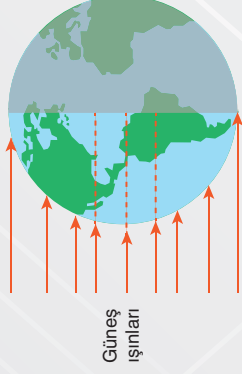
NOT

DÜNYA'NIN KÜRESEL ŞEKLİNİN SONUÇLARI

✓ Güneş ışınlarının geliş açısı kutuplara gidildikçe küçülür.

✓ Kutuplara gidildikçe sıcaklık azalır

✓ Kutuplara gidildikçe güneş ışınlarının atmosferde aldığı yol ve tutulma artar.

✓ Kutuplara gidildikçe çizgisel hız azalır. Buna bağlı olarak kutuplara gidildikçe güneşin doğuşu ve batışı (gurub ve tan süresi) uzar.

✓ Kutuplara gidildikçe meridyenler arası mesafe azalır.

✓ Kutuplara gidildikçe paralellerin çevresi azalır.

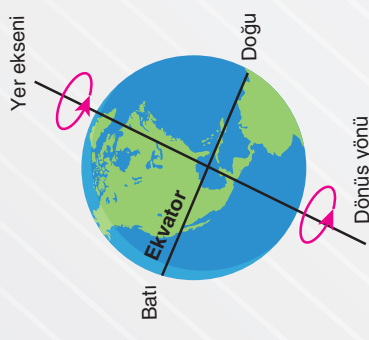
✓ Dünya üzerinde aynı yönde gidildiğinde tekrar başlangıç noktasına ulaşılır.

✓ Düzleme çizilen haritalarda hatalar oluşur.

✓ Kutuplara gidildikçe gölge boyu artar.

DÜNYA'NIN GÜNLÜK HAREKETİ (KENDİ ETRAFINDA)

Dünya kutuplardan geçtiği varsayılan eksen etrafında batıdan doğuya doğru tam bir dönüşünü 24 saatte tamamlar. Buna **günlük hareket** denir.

GÜNLÜK HAREKETİN SONUÇLARI

- Gece ve gündüz tekrarlanır (ardalanır)
- Gün içinde sıcaklık farkları oluşur. **Buna bağlı olarak;**
- a) Basınç farkları ve meltem rüzgârları oluşur.
- b) Kayalarda mekanik (fiziksel) çözüme götürülür.
- Yerel saat farkları oluşur. Dünya eksenini etrafında batıdan doğuya doğru döndüğü için doğuda yerel saatler ileri batıda ise geridir.
- Doğuda güneş erken doğar, erken batar.
- 30 ve 60 enlemlerinde dinamik basınç alanları oluşur.
- Dünya eksenini etrafında döndüğü için sapma kuvveti oluşur. **Buna bağlı olarak;**
- a) Rüzgârların yönlerinde sapma olur (KYK'de sağa doğru, GYK'de sola doğru)
- b) Okyanus akıntıları halkalar oluşturur.

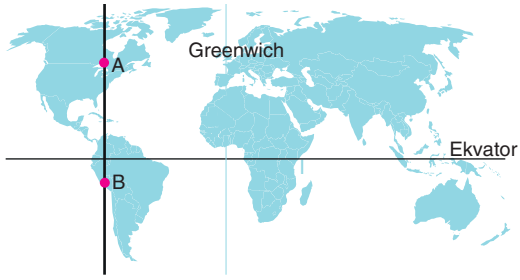
1. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın şeklinin küresel olmasının sonuçları arasında gösterilemez?

- A) Kutuplara gidildikçe sıcaklıkların azalması
- B) Kutup Yıldızı'nın Güney Yarım Küre'den görülmemesi
- C) Meridyenler arası mesafenin kutuplara gidildikçe azalması
- D) Düzleme çizilen haritalarda bozulmaların ortaya çıkması
- E) Kutup dairelerinde 24 saat gündüz ve gecenin yaşanması

2. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın Güneş etrafındaki hareketinin sonuçlarından biridir?

- A) Doğuda güneşin erken doğması
- B) Güneş ışınlarının geliş açısının kutuplara gidildikçe küçülmesi
- C) Mevsimlerin meydana gelmesi
- D) Dinamik basınç alanlarının oluşması
- E) Meltem rüzgârlarının oluşması

3. Aşağıdaki dünya haritasında aynı boylam üzerindeki iki farklı nokta gösterilmiştir.

Bu iki nokta arasında hareket eden bir kişi aşağıdakilerden hangisinin değiştiğini söyleyemez?

- A) Güneş ışınlarının geliş açısı
- B) Çizgisel hız
- C) Başlangıç meridyenine olan uzaklık
- D) Başlangıç meridyeni ile zaman farkı
- E) Yer çekimi

4. Aşağıda verilenlerden hangisi diğerlerinin nedeni durumundadır?

- A) Doğuda güneşin erken doğması
- B) Doğuda yerel saatlerin ileri olması
- C) Dünya'nın eksenini etrafında dönmesi
- D) Okyanus akıntılarının halkalar oluşturması
- E) 30° ve 60° enlemlerinde dinamik basınç alanlarının oluşması

5. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın kendi eksenindeki dönüş yönü hakkında bilgi verir?

- A) Güneş'in doğuda daha erken doğması
- B) Rüzgârların yüksek basınç alanlarından alçak basınç alanlarına doğru esmesi
- C) Cisimlerin gün içinde en kısa gölgesinin, yerel saate göre 12.00'da olması
- D) Gün içinde basınç farklarının oluşması
- E) Bulutların hareket etmesi

6. Dünya'nın çizgisel dönüş hızı enleme göre değişir. Çizgisel hızın fazla olduğu yerlerde güneş ufukta hızlı hareket eder.

Buna göre haritada gösterilen illerden hangisinde güneş ufukta daha hızlı hareket eder?

- A) Aydın
- B) Eskişehir
- C) Giresun
- D) Mersin
- E) Ağrı

7. Kuzey Yarımküre'de ve aynı enlemde yer alan iki merkezde;

- I. Güneş ışınlarının geliş açısı,
- II. gündüz süresi,
- III. yaşanan mevsim,
- IV. yıllık sıcaklık ortalamaları

özelliklerinden hangilerinin kesinlikle aynı olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) I, II ve III

8. Biri Kuzey Yarımküre'de diğeri Güney Yarımküre'de yer alan iki farklı noktada aynı anda farklı mevsimlerin yaşanmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya ekseninin yörünge düzlemine eğik olması
B) Dünya'nın küresel şekle sahip olması
C) Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi
D) Dünya yörüngesinin elips şeklinde olması
E) Dünya'nın Güneş etrafında dönmesi

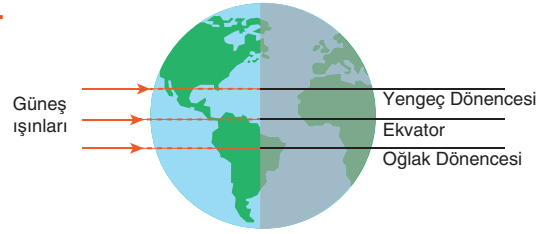
9.

Ankara yaz mevsimini yaşarken haritada verilen kentlerin hangisinde kış mevsimi yaşanır?

- A) Ottawa B) Los Angeles
C) Buenos Aires D) Pekin
E) Berlin

10.

Dünya'nın Güneş karşısındaki konumu şekildeki gibi iken aşağıdakilerden hangisi gerçekleşen bir durum değildir?

- A) Enlem dereceleri aynı olan merkezlere Güneş ışınları aynı açı ile gelir.
B) Aydınlanma çemberi kutup noktalarından teğet geçer.
C) Bahar başlangıcıdır.
D) Aydınlanma çizgisi bütün paralelleri iki eşit parçaya böler.
E) Kuzey Yarımküre'de en uzun gündüz yaşanır.

11. Dünya yörüngesinde dönerken 3 Ocak tarihinde Güneş'e yaklaştığı hâlde bu tarihte Türkiye'de kış mevsimi yaşanır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Bu tarihte güneşten gelen ışınların atmosferde tutulma oranının azalması
B) Yeryüzünün ısınmasında güneş ışınlarının geliş açısının daha etkili olması
C) Türkiye'nin Orta Kuşak'ta yer alması
D) Kutuplara gidildikçe güneş ışınlarının geliş açısının küçülmesi
E) Dünya'nın çizgisel dönüş hızının kutuplara gidildikçe azalması

12. Türkiye'de yaz koşulları yaşanırken aynı anda Arjantin'de kış koşulları yaşanmaktadır.

Bu durum iki ülkenin hangi özelliği ile ilgilidir?

- A) Farklı yarım kürelerde yer alması
B) Denize göre konumlarının farklı olması
C) Başlangıç boylamına göre konumlarının farklı olması
D) Ekvator'a uzaklıklarının farklı olması
E) Ortalama yükseltilerinin farklı olması

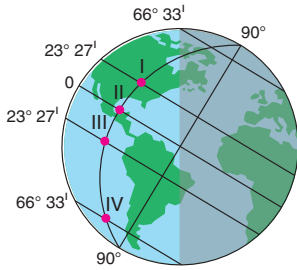
1. Herhangi bir paralel üzerindeki bir noktanın, hangi yarım kürede yer aldığını tespit etmek için;

- I. gölge boyunun en kısa olduğu saat,
- II. kış mevsimlerinin başladığı tarih,
- III. sıcaklık ortalamasının en yüksek olduğu ay,
- IV. gündüz süresinin uzamaya başladığı tarih

özelliklerinden hangilerinin bilinmesine gerek yoktur?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) Yalnız I E) Yalnız III

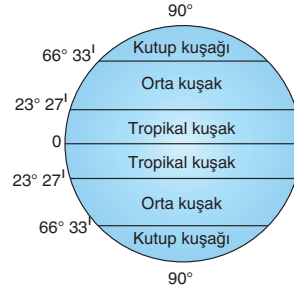
2. Aşağıdaki şekilde 21 Aralık'ta Dünya'nın Güneş'e karşı konumu gösterilmiştir.

Buna göre şekil üzerindeki noktalarla ilgili verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) En uzun gündüz IV. noktada yaşanır.
- B) Öğle vakti III. noktada cisimlerin gölgesi oluşmaz.
- C) II. noktada gece süresi gündüz süresine eşittir.
- D) Güneş en geç I. noktada doğar.
- E) Öğle vakti gölge boyu I. noktada güneye düşer.

3. Aşağıdaki şekilde matematik iklim kuşakları gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinin değişmesi durumunda matematik iklim kuşaklarının sınırlarında değişme olur?

- A) Dünya'nın yörüngesinin şeklinde
- B) Yer eksenini ile yörünge düzlemi arasındaki açıda
- C) Dünya'nın küresel şeklinde
- D) Dünya'nın kutuplardan basık olmasında
- E) Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüş hızında

4. Ekvator düzlemi ile ekliptik düzlem çakışsaydı aşağıdakilerden hangisi gerçekleşirdi?

- A) Gece ile gündüz arasındaki zaman farkı artardı.
- B) Bir noktaya güneş ışınları yaz mevsiminde daha büyük açılarla gelirdi.
- C) Kutup dairelerinin enlem dereceleri küçüldü.
- D) Aydınlanma çizgisi, paralelleri daima iki eşit parçaya bölerdi.
- E) Muson rüzgârlarının hızı artardı.

5. 21 Haziran'da Kuzey Yarım Küre'de yer alan iki merkezin gündüz süreleri 13 saattir.

Bu merkezlerin;

- I. enlemleri,
- II. kutup noktasına uzaklıkları,
- III. boylamları,
- IV. deniz seviyesine göre yükseltileri

özelliklerinden hangilerinin benzer olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) III ve IV E) II ve IV

6. Dünya'nın yörünge hareketi sırasında aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmez?

- A) Güneş ışınlarının bir noktaya geliş açısı değişir.
- B) Dünya'nın yörüngesindeki dönüş hızı değişir.
- C) Dünya Güneş'e yaklaşır ve uzaklaşır.
- D) Yörünge düzlemi ile Ekvator düzlemi arasındaki açı değişir.
- E) Aydınlanma çemberi yer değiştirir.

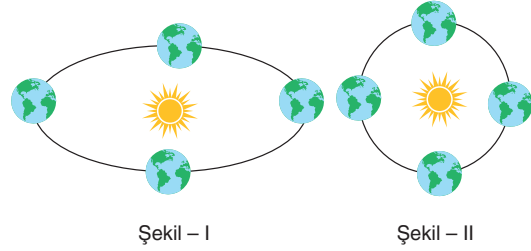
7. Bir ülkenin Kuzey Yarım Küre'de bulunduğu aşağıdakilerden hangisine bakılarak tespit edilebilir?

- A) Dört mevsim şartlarının yaşanması
- B) Kuzeyine gidildikçe gece ile gündüz arasındaki zaman farkının artması
- C) Güneyden gelen rüzgârların sıcaklıkları düşürmesi
- D) Ülkede 500 metrenin üstündeki alanlarda buzulların etkili olması
- E) Ülkenin kuzeyine gidildikçe meridyenler arası mesafenin genişlemesi

8. Ekvator düzlemi ile ekliptik düzlem çakışsaydı aşağıdakilerden hangisi meydana gelmezdi?

- A) Dönenceler oluşmazdı.
- B) Güneş ışınları sürekli Ekvator'a dik açı ile gelirdi.
- C) Gece ve gündüz süresi daima eşit olurdu.
- D) Aydınlanma çizgisi sürekli kutup noktalarından geçirdi.
- E) Güneş ışınlarının bir merkeze düşme açısı yıl içinde daha çok değişirdi.

9. Aşağıda verilen Şekil I de Dünya'nın elips şeklindeki yörüngesi gösterilmiştir.

Şekil - I

Şekil - II

Dünya yörüngesinin Şekil II deki gibi olması durumunda aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmez?

- A) 21 Haziran'da Kuzey Yarım Küre'de kış mevsimi başlardı.
- B) Dünya'nın yörüngesindeki dönüş hızı sürekli sabit olurdu.
- C) Mevsim süreleri birbirine eşit olurdu.
- D) Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığı hiç değişmezdi.
- E) Günberi ve günöte kavramları olmazdı.

10. 21 Aralık tarihinden sonra Kuzey Yarım Küre'de gündüzler uzamaya, geceler de kısaltmaya başlar.

Bu durum aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Yer eksenini ile yörünge düzlemi arasında $66^{\circ} 33'$ açının olması
- B) Yer eksenini ile Ekvator düzlemi arasındaki açı
- C) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olması
- D) Dünya'nın küresel şekli
- E) Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi

1. Dünya'nın şeklinden dolayı paralellerin çevre uzunlukları Ekvator'dan kutuplara doğru küçülür.

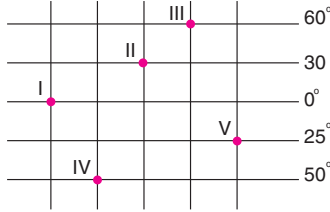
Buna göre;

- I. 20° Kuzey,
II. 40° Güney,
III. 60° Kuzey

paralellerinin çevre uzunluğu için aşağıda verilen sıralamalardan hangisi doğrudur?

- A) III > II > I B) I > III > II C) I > II > III
D) II > III > I E) III > I > II

2.

Yukarıda matematik konumları verilen noktalardan yerden aynı yükseklikten ve aynı anda havalanan uçaklar batıya doğru uçarak dünya etrafındaki turlarını aynı anda tamamlamışlardır.

Bu uçaklardan hızı en fazla olanı aşağıdakilerden hangisidir?

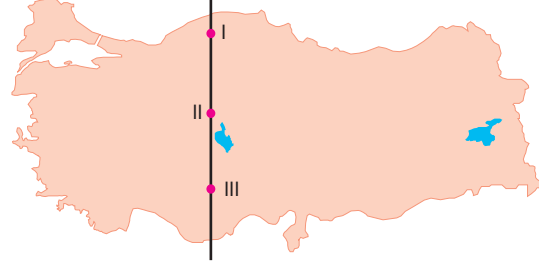
- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. Yerel saat farkları oluşur.
II. Muson rüzgârları oluşur.
III. Yıl içinde cisimlerin gölge uzunlukları değişir.
IV. Gece ve gündüz ardalanır.

Yukarıda verilen durumlardan hangileri Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesinden kaynaklanmaz?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıdaki Türkiye haritasında aynı boylam üzerindeki üç farklı nokta gösterilmiştir.

Bu noktalar ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Başlangıç Meridyeni'ne I. nokta daha yakındır.
B) Her üç noktada da güneş aynı anda tepe noktasına ulaşır.
C) Ekinoks tarihlerinde güneş her üç noktada aynı anda doğar, aynı anda batar
D) Üçüncü nokta Güneş ışınlarını daha büyük açılarla alır.
E) II. noktada yer çekimi etkisi diğerlerinden daha fazladır

5. Herhangi bir noktada güneş ışınlarının geliş açısının değişmesine bağlı olarak yıl içinde gölge boyları da değişir.

Buna göre İzmir'de yıl içinde gölge boyunun en kısa ve en uzun olduğu aylar hangisinde doğru olarak verilmiştir?

En Kısa	En Uzun
A) 21 Haziran	21 Mart
B) 21 Mart	23 Eylül
C) 23 Eylül	21 Aralık
D) 21 Haziran	21 Aralık
E) 21 Aralık	21 Haziran